

Miljötillsyn 2014 – avfallsbranschen

Det brinner i Snösätra!

Miljöförvaltningen
Plan och miljö

Fleminggatan 4
Box 8136
Telefon 08-508 28 862
Växel 08-508 28 800
Fax 08-508 28 808
nanna.spett@stockholm.se
stockholm.se

Nanna Spett, Kerstin Spångberg, Lena Embertsén, Evin Saleh och Victoria Beckman

April 2015

Innehåll

Branschen Avfall	5
Allmänt om avfallshantering	5
Tillsyn av anläggningar	6
<i>Miljöarbetet hos avfallsföretagen</i>	7
<i>Effektindikatorn</i>	8
Övrig tillsyn och strategiskt arbete	8
<i>Rivningstillsyn</i>	8
<i>Hantering av massor</i>	9
<i>Förebyggande av avfall</i>	9
<i>Inventering av industriområden</i>	10
<i>Insamling av smått elavfall</i>	10

**Bilaga 1 Beskrivning av miljöarbetet hos avfallsföretagen i
Stockholm**

	13
Miljöstationer	13
Återvinningscentraler	14
Centrumanläggningar	15
Hantering av metallskrot och skrotbilar	15
Hantering av returpapper och returplast	17
Hantering av bygg- och rivningsavfall och grovavfall	18
Mellanlagring och behandling av elavfall	19
Masshantering	20
Hantering av avfall från gaturenhållning	20
Komposteringsanläggningar	21
Lager för farligt avfall	22

Bilaga 2 Inventering av Lunda industriområde

	23
Resultat av Anna Sennströms inventering	24
Resultat av miljöförvaltningens kompletterande inventering	24
Slutsatser	24
<i>Dåliga kunskaper om dagvatten och Bällstaån</i>	25
Fortsatt arbete	25

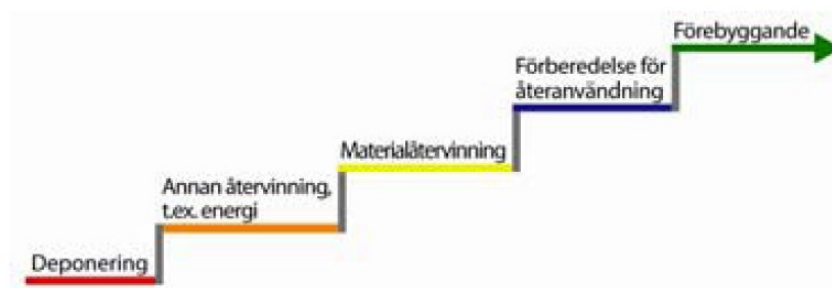
Branschen Avfall

Denna rapport redovisar miljöförvaltningens arbete med avfallsbranschen under 2014. Avfallsbranschen omfattar tillsynen av anläggningar som har som affärsverksamhet att sortera, behandla, mellanlagra eller på annat sätt hantera avfall och farligt avfall och som omfattas av anmälnings- eller tillståndsplikt enligt miljöbalken.

Arbetet med avfallsbranschen omfattar också tillsyn av annan avfallshantering t.ex. hantering av rivningsavfall, snö eller av farligt avfall inom ett geografiskt område, inrikes och gränsöverskridande transporter, producentansvar och nedskräpning. Även information och strategiskt arbete ingår i arbetet. Arbetet med frågor gällande hushållsavfall sköts av hälsoskyddsavdelningen.

Allmänt om avfallshantering

En bra avfallshantering är betydelsefull för människors hälsa och miljön. En bra avfallshantering innebär att avfallet hanteras med minimerad risk för okontrollerad spridning av farliga ämnen och att avfallet utnyttjas så effektivt som möjligt enligt avfallshierarkin. Avfallshierarkin är en, för EU gemensam, prioriteringsordning för lagstiftning och politik som rör förebyggande och hantering av avfall.

Avfallshierarkins fem steg är:

1. Förebyggande
2. Förberedelse för återanvändning
3. Materialåtervinning
4. Annan återvinning, till exempel energiåtervinning
5. Bortskaffande, till exempel deponering

Enligt hierarkin ska avfall i första hand förebyggas. Det betyder att avfallsmängderna ska minska liksom avfallets innehåll av farliga ämnen. Är det inte möjligt att minska mängden avfall ska avfallet förberedas för återanvändning, materialåtervinnas eller energiåtervinnas. I sista hand ska det läggas på deponi.

Vikten av att minska innehållet av farliga ämnen i varor och produkter kan inte nog betonas. Miljöförvaltningens bedömning är att så länge dessa innehåller farliga ämnen kommer alltid hanteringen av avfallet innebära spridning av farliga ämnen till miljön även om den med olika metoder och stor försiktighet kan minimeras. Innehållet av farliga ämnen kan också försvåra eller göra det omöjligt att materialåtervinna avfallet.

Avfallshantering kan medföra långväga transporter, utsläpp till dagvatten- och avloppssystem, mark och luft samt orsaka dålig lukt, buller, damning och oro hos närboende. En dålig avfallshantering kan också medföra att farliga ämnen hamnar i återvunnet material eller exporteras illegalt. För en effektiv avfallshantering krävs det att det finns lämplig mark relativt centralt och inte alltför långt bort från avfallslämnarna eller från de som kan använda det återvunna materialet. Här finns en konflikt mellan avfallshanteringens behov av plats och utrymme och stadens behov av mark för bostadsområden som inte störs av buller, transporter och verksamheter som förfular.

Tillsyn av anläggningar

Det fanns, under 2014, 15 tillståndspliktiga anläggningar. Dessa var:

- Ragn-Sells Lunda
- Lantz Järn & Metall
- SITA Högdalen Återvinningsanläggning
- IL Recycling Returpapper AB
- Hans Andersson Recycling i Stockholm AB, Lunda
- Hans Andersson Recycling i Stockholm AB, Västberga
- Östberga återvinningscentral (ÅVC)
- Lövsta ÅVC
- Bromma ÅVC
- Vantör ÅVC
- Sättra ÅVC
- Svensk Freonåtervinning
- Apelns Big Bag
- Allåtervinning
- Sweden Recycling

Tre verksamheter var under prövning/omprövning:

- Djurgården Fisksjöäng
- Hans Andersson Recycling i Stockholm AB, Västberga
- Svensk Freonåtervinning

Därutöver fanns det ca 50 anmälningspliktiga avfallshanterare med fast årlig tillsynsavgift.

Högdalens förbränningsanläggning bränner stora mängder avfall men tillhör, i vårt tillsynsarbete, inte avfallsbranschen eftersom anläggningen är klassad som en energianläggning. Inte heller Stena Recycling i Louddens oljehamn, som tar emot avfallsolja och oljeemulsioner, tillhör avfallsbranschen utan branschen ”Oljehamnen”.

Tillsyn är inte bara att peka ut fel i samband med inspektion. Tillsyn består bl. a. av att

- kontrollera regelefterlevnad
- kontrollera uppfyllande av villkor i tillstånd
- kontrollera företagets förmåga att kontrollera sin egen verksamhet
- påtala och kräva åtgärder av brister, både administrativa och praktiska
- uppmuntra pågående miljöarbete och tålmodigt driva på utvecklingen
- bekräfta de ansträngningar som görs
- informera om regler, miljörelaterade frågor och sprida goda exempel
- bygga upp ett ömsesidigt förtroende mellan tillsynen och de som bedriver miljöfarlig verksamhet.

Alla tillståndspliktiga verksamheter betalar årlig avgift liksom de flesta av de anmälningspliktiga verksamheterna.

Alla verksamheter som betalar en fast årlig avgift som motsvarar en tillsynstid på två persondagar eller mer ska besökas minst en gång varje år. Verksamheter som betalar en fast årlig avgift som motsvarar en tillsynstid på en persondag eller mindre ska besökas minst vart tredje år.

Miljöarbetet hos avfallsföretagen

Avfallsföretagen arbetar med sådant som blivit avfall och deras främsta uppgift är att se till att avfall som innehåller farliga ämnen tas ur kretsloppet och att resterande mängd material- eller energi-återvinns och att så lite som möjligt deponeras. De flesta har små möjligheter att styra mot mer förebyggande av avfall eller mot förberedelse för återanvändning. Miljöförvaltningen för dock en dialog med en del av verksamheterna för att hitta möjligheter till en ökad resurshushållning.

Miljöförvaltningen kan konstatera att de tillståndspliktiga verksamheterna oftast har en god **egenkontroll** och en ambition att förbättra verksamheten från miljösynpunkt och förebygga problem och klagomål. De anmälningspliktiga verksamheterna kan ha en något sämre egenkontroll och därmed också något fler brister i verksamheten.

Uppmärksamheten på risken för **förorening av dagvattnet** har ökat. Utvecklingen går därför mot mer nederbördsskyddad verksamhet. Fortfarande sker dock mycket av avfallshanteringen utomhus och företagen vidtar successivt åtgärder för t.ex. rening av dagvattnet. **Avfallet är en resurs** som rätt hanterad kan ersätta jungfrulig råvara. Företagen har här en viktig uppgift att ha kunskap om olika material och särbehandla sådant avfall som innehåller **farliga ämnen**. Det sker successiva förbättringar vad gäller t.ex. sortering men en del avfallsslag sorteras fel, dels p.g.a. av okunskap och dels för att det är svårt att bedöma bästa hantering för vissa avfallsslag. Tillsynen bidrar till att minska branschens negativa påverkan på Stockholms miljö.

Företagen inom avfallsbranschen hanterar olika typer av avfall, en del bedriver verksamheten inomhus medan andra bedriver den utomhus, en del företag hanterar små mängder avfall och andra har en mer omfattande hantering o.s.v. Därför har förvaltningen valt att beskriva miljöarbetet uppdelat på grupper av företag som har snarlik verksamhet, se bilaga 1.

Effektindikatorn

Effektindikatorn för branschen, i den del som gäller tillsyn av avfallsanläggningar, är ”antalet befogade klagomål” och målet är 0. De flesta företagen ligger i industriområden och det inkommer få klagomål på störningar. I samband med den stora branden på Big Bags anläggning i Snösättra störcdes dock många människor av brandrök.

Övrig tillsyn och strategiskt arbete

Rivningstillsyn

I rivningssektorn uppstår stora mängder farligt avfall och avfall som kan återanvändas eller materialåtervinnas. Miljöförvaltningen har därför sedan ca 10 år arbetat med tillsyn av avfallshanteringen i samband med rivning.

Rivningsobjekt hittas genom att miljöförvaltningen har tillgång till stadsbyggnadskontorets diarium där rivningslov diarieförs. 2014 startade miljöförvaltningen 45 tillsynsärenden som gäller rivningar.

I rivningstillsynen ingår nästan alltid ett platsbesök på rivningsplatsen för att säkerställa sortering av olika avfallsfraktioner. Sorteringen gör det inte bara möjligt att särskilja det farliga avfallet, återanvända och återvinna mera material, utan resulterar även till en mindre mängd avfall som deponeras.

Genom uppföljning av mottagarkvitton (från mottagaranläggningarna) efter avslutad rivning säkerställs att avfallet tagits omhand av godkänd mottagare samt att de mängder som är upptagna i inventeringen överensstämmer med de omhändertagna. Eftersom det visat sig att det förekommer brister i omhändertagandet av avfall som innehåller isolering blåst med CFC och armaflexisolering med bromerade flamskyddsmedel, har tillsynen särskilt riktats mot dessa fraktioner.

Sorteringen av rivningsavfall på basnivå, enligt Sveriges Byggindustriers riktlinjer ”Resurs- och avfallsriktlinjer vid byggande och rivning”, skulle kunna bli ännu bättre. Mängderna fraktioner för återvinning (exempelvis gips och plast) skulle behöva utökas. Tekniska svårigheter, tidspress och ekonomi uppges försvåra detta. En större andel återbruk skulle också vara önskvärt, något som försvåras på grund av liten efterfrågan på marknaden och brist på lagringsutrymmen.

Hantering av massor

Miljöförvaltningen har under 2014 startat ett projekt med syfte att förbättra masshanteringen inom staden. Utgångspunkten är att schaktmassor bör återanvändas så långt det är möjligt, och därmed ersätta jungfruligt material, utan att återvinningen medför att föroreningar sprids och att massor hamnar på platser som inte är ämnade för ändamålet. Bakgrunden är att miljöförvaltningen fått signaler om att mycket massor hanteras utan kontroll av innehåll av föroreningar.

Under våren hölls ett möte med ett flertal av stadens egna aktörer och under hösten har tre möten hållits med byggherrar, transportörer och mottagare av massor. Målsättningen har varit att diskutera hur masshanteringen kan förbättras i staden så att återanvändningen av rena massor ökar och transportererna minskar. Viktigt är också att utveckla bättre rutiner/kontroll för att undvika att massor hamnar på fel ställe. Utifrån genomförda möten planeras för en andra etapp av projektet under 2015.

Förebyggande av avfall

I EU:s avfallsdirektiv finns en avfallshierarki, se sidan 5, som innebär att den svenska politiken och lagstiftningen ska utformas så

att avfall i första hand förebyggs. Det mest resurseffektiva är att förebygga avfall (Sveriges program för att förebygga avfall 2014-2017). Att förebygga avfall innebär att minska mängden avfall och innehållet av farliga ämnen i avfallet.

Miljöförvaltningen samarbetar med Stockholm Vatten Avfall AB (SVAAB) i frågan att minska Stockholms avfallsmängder, genom MinskA-gruppen. MinskA har under 2013 bl.a. hållit ett seminarium om förebyggande av avfall för stadens förvaltningar och bolag tillsammans med teknikkonsultbolaget Tyréns. Under 2014 har MinskA arbetat för att Stockholms stad ska införa en förmedlingstjänst för stadens funktionella överskott (kontorsmöbler m.m.) liknande det som finns i bl.a. Göteborg och Malmö. Serviceförvaltningen utredde detta. Utredningen utmynnade i att serviceförvaltningen konstaterade att servicenämnden inte fått något uppdrag i nästa års budget att utveckla tjänsten.

MinskA skrev vidare en PM till stadsledningskontoret inför budgetarbetet 2015 om att staden skulle initiera ett uppdrag att ta fram strategi och handlingsplan för återanvändning och avfallsprevention internt inom Stockholms stads förvaltningar och bolag. Vad som hänt med detta PM har MinskA inte fått någon information om och något uppdrag har inte initierats.

Inventering av industriområden

Under våren 2014 har miljöförvaltningen inventerat delar av **Lunda industriområde**. Dagvattnet från Lunda industriområde leds till Bällstaån, en vattenförekomst enligt EU:s ramdirektiv för vatten och samtidigt Stockholms mest förorenade vattenområde. Inventeringen gällde inte bara hanteringen av avfall. Syftet var att identifiera vilka verksamheter och aktiviteter som bedrivs utomhus för att om möjligt härleda potentiella källor till föroreningar i dagvattnet. Inventeringen gjordes dock inom arbetet med avfallsbranschen och resultatet redovisas därför i denna rapport, i bilaga 2.

Insamling av smått elavfall

Miljöförvaltningen ser att en del hushåll upplever det besvärligt att lämna elavfall och har under 2014 fört samtal med El-kretsen och Stockholm Vatten Avfall om insamlingen i Stockholm. El-kretsen är den aktör som är ansvarig för insamling av elavfall och ska tillhandahålla ett fullgott insamlingssystem. I praktiken är det dock kommunerna som sköter insamlingen av elavfall, med en viss ersättning från El-kretsen.

Miljöförvaltningens erfarenhet är att SVAAB arbetar aktivt för att förbättra servicen för hushållen i Stockholm. Den mobila miljöstationen fungerar väl även om den har en begränsad turlista och geografisk täckning. Den nya obemannade miljöstationen kommer att uppföras på några platser i staden och en miniåtervinningscentral finns numera vid KTH på söndagar.

Det är i sammanhanget intressant att titta närmare på om El-kretsen uppfyller kravet på ett fullgott insamlingssystem, i vilken utsträckning Stockholm Vatten Avfall får ersättning för kostnaderna för sin insamling samt om insamlingen från hushåll och företag behöver förbättras.

I och med den nya förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning, som träder i kraft den 14 oktober 2015, kommer ett större ansvar för insamling läggas på butikerna. Enligt förordningen ska den som säljer elutrustning gratis ta emot motsvarande avfall från konsument. Butiker med en försäljningsyta om minst 400 m² ska ta emot smått elavfall oavsett om konsumenten köper något eller inte.

Förändringen kan underlätta för hushållen att lämna sitt elavfall. Tyvärr är det få butiker i Stockholm som är så stora att de kommer att ta emot elavfall utan att konsumenten köper en motsvarande produkt.

Tillsyn mot butiker planeras under 2015 samt mot El-kretsens insamlingsställen för butiker.

Bilaga 1

Beskrivning av miljöarbetet hos avfallsföretagen i Stockholm

Miljöstationer

I Stockholm finns 15 fasta miljöstationer där hushållen kan lämna sitt farliga avfall. Miljöstationerna är placerade på vissa bensinstationer i staden och kompletteras av den mobila miljöstationen. Miljöstationerna får tillsynsbesök i genomsnitt vart annat år. 2014 besöktes flertalet av stationerna.

Miljöförvaltningen har sett att miljöstationerna överlag är välskötta och de äldre modellerna byts vartefter ut till modernare och rymligare miljöstationer, som stationen på Norr Mälarstrand, bild t h. Trafikkontoret, numera Stockholm Vatten Avfall

(SVAAB), har arbetat fram en ny slags miljöstation för farligt avfall. Miljöstationen är en obemannad byggnad med automatisk mellanlagring av inlämnat material och miljöförvaltningen ser fram emot att den ska få komma till användning på olika platser i staden. Den har använts en tid i Hässelby, där den fungerat väl, och ska även få en plats i Norra Djurgårdsstaden.

Den mobila miljöstationen kör enligt en bestämd turlista i staden. Den har insamling både i innerstaden och i ytterstaden med besök fyra gånger per år. Den mobila miljöstationen är ett bra komplement för att göra insamlingen tillgänglig för hushållen.

SVAAB fortsätter insamling av småelektronik, ljuskällor och småbatterier i skåp kallade

”Samlaren”. Det finns sju skåp utplacerade i Coop-butiker, Lidl-butiker samt en i Tekniska Nämnd-huset.

Återvinningscentraler

På återvinningscentralerna kan privatpersoner lämna grovavfall, förpackningar och farligt avfall. Det finns idag sex centraler.

- Återvinningscentral (ÅVC) Östberga
- ÅVC Lövsta
- ÅVC Bromma
- ÅVC Vantör
- ÅVC Sätra samt
- ÅVC Trädgård (endast trädgårdsavfall)

Återvinningscentralerna i Stockholm fungerar mycket väl. Dagvattenprovtagningarna har dock under 2014 visat vissa överskridanden av riktvärdena, vilket är under uppföljning.

SVAAB arbetar aktivt med

att förbättra avfallshanteringen och har bland annat arbetat för att andelen inlämnat material som återanvänds ska öka. Ett positivt initiativ har tagits genom att SVAAB i avtalen med driftentreprenörerna har premierat sortering till återbruk och återvinning. Avsikten är att det lämnade avfallet ska sorteras så högt upp i avfallstrappan som möjligt.

Bromma ÅVC har under 2014 överskridit tillståndsgivna mängder för mottagning av icke farligt avfall. Miljö- och hälsoskyddsnämnden är därmed skyldig att göra en åtalansmälan gällande överskridandet. Att återvinningscentralen har tagit emot hushållens grovavfall har dock inte inneburit någon miljöbelastning utan är tvärtom positivt både för miljön och för servicen gentemot hushållen. SVAAB har inlett en ny tillståndsansökan för utökade mängder.

På ÅVC:erna mellanlagras det farliga avfall som tas emot från hushållen. Industriemissionsdirektivet (IED) omfattar verksamheter som mellanlagrar mer än totalt 50 ton farligt avfall vid något tillfälle. Hur IED ska appliceras för aktuella verksamheter är dock fortfarande under utredning av centrala myndigheter.

Naturvårdsverket har gjort bedömningen att ÅVC:er inte ska klassas som IED-verksamheter, med hänvisning till att verksamheten är lagring inom ramen för insamling.

Återvinningscentralerna är fortsatt högt belastade och det kommer att behövas allt större kapacitet och tillgänglighet för att tillgodose hushållens behov. Under 2014 har byggnationer pågått för att iordningställa en ny återvinnings-/återbrukscentral i Vanadisberget.

Den mobila mini-återvinningscentralen för insamling av hushållens grovavfall i innerstaden har varit välbesökt. Den fanns under 2014 fyra platser vid olika tillfällen. Verksamheten har våren 2015 övergått till att ha endast en uppställningsplats, varje söndag vid KTH.

Centrumanläggningar

Det finns sexton anmälda **stora centrumanläggningar** som mellanlagrar och omhändertar avfall och farligt avfall som uppstår i butiker, kontor och restauranger i gallerior. Dessa anläggningar är Farsta centrum, Gallerian, Globen City, Hötorgscity, NK, Liljeholmsgallerian, Bromma Blocks, Sturegallerian, MOOD-huset, Centralstationen, Kista Galleria, Skärholmen centrum, Vällingby centrum, Ringen, Västermalm och PUB-huset. Anläggningarna använder sig av olika avfallsentreprenörer (Ragn-Sells, SITA, L&T, Logistikbolaget och Nordic Miljö). Därutöver finns några mindre centrumanläggningar, nämligen Fältöversten och Hagsätra Centrum. Relativt få förändringar i verksamheterna har skett under året och nateringen fungerar i stort sett bra. Arbetet med att få till stånd utredningar av möjligheterna till utsortering av matavfall har fortsatt.

Miljöstation Hallgränd är en anläggning som tar emot avfall från de verksamheter i Slakthusområdet som hyr lokaler av fastighetskontoret. Miljöstationen har varit hårt belastad av nedskräpning och olovlig avfallslämning men fungerar allt bättre. För att förbättra hanteringen av animaliska biprodukter (ABP) kategori 3 har fastighetskontoret beställt en särskild container för fraktionen.

Hantering av metallskrot och skrotbilar

Det händer att metallskrotarna får in stulna metaller. En del av skrotarna är med i branschorganisationen Svenska Järn och Metallskrothandlareföreningen som i sin tur har ett samarbete med polisen beträffande metallstöld. En del av skrotarna får mejl från Larmtjänst i samband med metallstöld med information om vad som har stulits. På så sätt kan de undvika att köpa stulna metaller.

Lantz Järn & Metall är en tillståndsprovad metallskrot i Västberga industriområde. Bolaget har sedan flera år arbetat med att minska

verksamhetens påverkan på dagvattnet som leds till Årstaviken. Dagvattenbrunnarna är antingen anslutna till oljeavskiljare eller försedda med reningsfilter. Dagvattnet från den fastighet där hanteringen av fraggskrot sker renas i en anläggning som installerades under 2010. Resultaten från provtagningarna indikerar att reningsutrustningen fungerar bra för metaller men att förekomst av olja tydligt påverkar reningseffekten. Bolaget har därför genomfört åtgärder för att minska mängden olja som når dagvatten-systemet. Om det inte räcker kan det bli aktuellt att installera oljeavskiljande filter. Bolaget har åtgärdat markföroreningar, dels på Trafikverkets intilliggande tomt och dels inne på sin egen tomt.

Allåtervinning, Spånga är en metallskrot i Lunda industriområde som fick tillstånd för verksamheten 2013. Det mesta av hanteringen sker inomhus men en viss hantering sker även utomhus. Dagvattnet går till Bällstaån. Dagvattnet passerar filter i dagvattenbrunnarna och en oljeavskiljare. På grund av återkommande höga halter av förorenande ämnen i utgående vatten har bolaget installerat en filterbrunn efter befintlig slam/oljeavskiljare. Filterbrunnen har minskat metallutsläppen från dagvattnet i hög grad.

Allåtervinning, Bromma är en anmälningspliktig metallskrot i Ulvsunda industriområde. Verksamheten, som anmäldes 2012, bedrivs helt och hållet inomhus. Verksamheten är välskött och några anmärkningar har inte framförts vid inspektion.

Svanljungs skrot är en mindre (tvåmansföretag) anmälningspliktig metallskrot i Snösätra industriområde. Det mesta av verksamheten bedrivs utomhus men viss lagring sker under tak. Inne på fastigheten finns inga dagvattenbrunnar men utanför på gatan finns brunnar som leder dagvattnet till sjön Magelungen. För att minska risken för påverkan på Magelungen inriktades miljöarbetet under 2014, precis som tidigare, mot att städa och att nederbördsskydda metallerna så mycket som möjligt och att hantera farligt avfall och elavfall på ett bra sätt.

Almwik & Son var en mycket liten metallskrot (enmansföretag) i Bromstens industriområde. Det mesta hanterades nederbördsskyddat. Dagvattnet leddes till Bällstaån. Verksamheten har bedömts ha liten miljöpåverkan. Verksamheten upphörde vid årsskiftet.

Bromma & Botkyrka Bilskrot i Vinsta industriområde. Skroten har flyttat sin verksamhet till Österåkers kommun. Tomten arren-

deras av bilskroten för uppställning och omlastning av uttjänta bilar. Marken är förorenad och kommer i framtiden behöva saneras.

Bromma & Botkyrka Bilskrot i Lunda industriområde är en mottagningsplats för uttjänta bilar. Här mellanlagras bilarna en kortare tid för vidare transport till skrotningsanläggningen. Verksamheten är i anslutning till Stockholms stads uppställningsplats för omhändertagna bilar och samtal har förts med trafikkontoret om installation av oljeavskiljare.

Stena Recycling AB drev sedan december 2010 anmälningspliktig mottagning av metallskrot i Västberga industriområde. All verksamhet skedde inomhus. Verksamheten upphörde under 2014.

RD Trading Metall i Vinsta tar emot metaller, trä och blybatterier. Eftersom gården är asfalterad, det inte finns några dagvattenbrunnar på gårdsplanen och alla metaller lagras i containrar bedöms verksamheten ha ringa påverkan på dagvattnet.

Hantering av returpapper och returplast

Hans Andersson Recycling har två tillståndsprövade anläggningar i Stockholm som framförallt hanterar returpapper och plast. En anläggning ligger i Lunda industriområde och en i Västberga industriområde. Förutom papper och plast hanteras även andra avfallsslag så som metall, glas och trä. Man mellanlagrar också farligt avfall så som el-avfall, batterier och lysrör. All hantering av avfall sker inomhus. Det finns inga klagomål på anläggningarna. Den största miljöbelastningen från denna typ av verksamhet är transporter och diselanvändningen. Företaget arbetar med att minska miljöbelastningen från dessa genom att köra så fulla transporter som möjligt och minska körsträckorna och alla förare utbildas i sparsam körning. Man använder dieselfordon med en låg bränsleförbrukning. Företaget har tidigare haft utlastning på järnväg detta fungerar tyvärr inte längre vid Lunda anläggningen. På bägge anläggningarna förs en diskussion om den framtida dagvattenhanteringen. Företaget har nu också tagit fram en energipolicy och arbetar kontinuerligt med energispar åtgärder. Gamla kemikalier, som inte längre används har rensat bort, man har också införskaffat ett nytt kemikaliehanteringssystem.

IL Recycling Returpapper ligger i utkanten av Älvsjö industriområde. Företaget hanterar uteslutande returpapper, kartong och plast. En del av lagringen sker utomhus medan sortering och baling sker inomhus. Verksamheten bedrivs på ett ganska begränsat

utrymme. En ny och effektivare balpress har installerats, vilket gör att energianvändningen minskar. En ny maskin har införskaffats för att kunna hantera tomma tidningspappersrullar från DNEX-tryckeriet. Dieseltanken, som förser de egna fordonen med bränsle har bytts ut. Brunnarna har försetts med en ny typ av filter. Rutiner för skötsel läggs till egenkontrollen. De egna fordonen körs nu på miljödiesel. Man har infört en rutin för att följa upp bränsleförbrukningen. En elhybridtruck och två biogasfordon har införskaffats.

Lunda Kretsloppsanläggning i Lunda industriområde drivs av Ragn-Sells. Verksamheten har tillstånd för sortering och omlastning av industri-, bygg- och handelsavfall samt grovavfall från hushåll. Idag sorterar och balar företaget plast varav mest mjukplast, papper, reklam, well och kartong. Sortering och balning sker inomhus. I stort sett allt inkommande avfall sorteras för materialåtervinning, en mycket liten rest går till förbränning eller deponering. Det finns en tvätthall med oljeavskiljare på anläggningen. Tvätthallen är dock numera avstängd. Ragn-Sells egna bilar tvättas på andra biltvättställen som har rening på utgående vatten. Miljöförvaltningen besökte anläggningen under 2014 och bedömer att anläggningen är välskött.

Hantering av bygg- och rivningsavfall och grovavfall

Snösätra Sorteringsanläggning drivs sedan 2012 av Big Bag. Sedan slutet av 90-talet har avfall (brännbart grovavfall, bygg- och rivningsavfall och schaktmassor) hanterats på denna tomt. Periodvis har verksamheten omfattat både sortering och krossning och periodvis har den omfattat endast mellanlagring och omlastning. I juli 2014 uppstod en brand i det brännbara avfallet, förmodligen var den anlagd. Det tog lång tid innan branden var släckt och många människor drabbades av brandröken. Åtgärder vidtogs för att minimera utsläppet av släckvatten till Magelungen.

Efter branden har Big Bag inkommit med en anmälan om förändring av verksamheten. Osorterat verksamhetsavfall och avfall sorterat i fraktionerna brännbart och trä kommer endast mellanlagras och omlastas. Schaktmassor kommer att sorteras i fraktionerna ren fyllning (sten, sand, jord och grus), betong, tegel och blåbetong.

Sita i Högdalen är en återvinningsanläggning som hanterar stora mängder avfall. Anläggningen sorterar och förbehandlar bygg- och rivningsavfall och mellanlagrar glas, plast, metall, kartong och elektronik. Sita har även en mindre bilverkstad. Företaget är miljöcertifierat och arbetar kontinuerligt med rutiner och uppföljning.

Anläggningen har 2013 vidtagit åtgärder för att förbättra hanteringen av dagvatten. Våren 2013 konstaterade förvaltningen att skräp spridits med vinden från anläggningen, ut i omgivningen. Vindskyddet har därefter förbättrats. Eventuellt kommer fler åtgärder att behövas.

Wiklunds i Bromstens industriområde var en anmälningspliktig verksamhet som sorterade bygg- och rivningsavfall och grovavfall. Bolaget har upphört med verksamhet på platsen och markförreningar har åtgärdats.

Big Bag i Älvsjö industriområde sorterar framförallt grovavfall men också bygg- och rivningsavfall. Verksamheten fick sitt tillstånd i januari 2013 och kan nu utöka mängden avfall som hanteras. Sortering sker under tak i en stor hall. Vid brand i hallen kan upp till 500 m³ släckvatten samlas på ytan inne i hallen eftersom den är invallad. Allt elavfall, utom kylmöbler, sorteras och förvaras inomhus. Bolaget arbetar med att minska andelen avfall som bränns och öka andelen som materialåtervinns.

Big Bag har under 2014 startat mellanlagring av grovavfall och bygg- och rivningsavfall i Bromstens industriområde, Spånga. Ingen sortering sker där utan endast omlastning till större fordon

Stena Recycling AB startade 2012 en anmälningspliktig mottagning av metallskrot och bygg- och rivningsavfall i Enskede. På anläggningen mellanlagras också ett antal skrotbilar på uppdrag av Bromma & Botkyrka Bilskrot. Alla dagvattenbrunnar är försedda med filter. Bolaget har under 2014 utvecklat egenkontrollen.

Mellanlagring och behandling av elavfall

Svensk Freonåtervinning i Lövsta industriområde är ett tillståndspliktigt företag som hanterar kasserade kylmöbler och bygg- och rivningsavfall med CFC. Bolaget har inkommit till länsstyrelsen med en ansökan om omprövning av verksamheten för att kunna utöka. Det pågår kontinuerligt förbättringar av såväl utrustning som personalens kunskaper. Vidare försöker bolaget påverka kunderna till att vara mer försiktiga vid hanteringen av de uttjänta kylmöblerna.

Kuusakoski i Bromstens industriområde förbehandlar elavfall. Verksamheten är anmälningspliktig. Bolaget har tagit första steget för rening av dagvattnet och bestämt sig för att stanna kvar på området istället för att söka en ny lokalisering.

H Andersson Recycling (f.d. Hellstens Grovsopor) har tidigare mellanlagrat elavfall som samlats in i grovsoprum i Stockholm i Snösätra. Under 2013 flyttades denna verksamhet till Herrestagränd i Högdalens industriområde. Den nya lokaliseringen har anmälts till miljöförvaltningen. Verksamheten inspekterades i samband med att den togs i bruk. Den bedrivs i enlighet med vad som angivits i anmälan. Under 2014 har verksamheten inte inspekterats.

Masshantering

För att uppgrävda jord- och schaktmassor, uppbruten asfalt och betong ska kunna materialåtervinnas krävs det lämpliga platser för lagring, sortering, siktning och ibland även krossning. Det är svårt att i Stockholm hitta lämpliga ytor som inte är alltför långt bort men som ändå inte stör närboende. **PBD Entreprenad** hade verksamhet i Bromsten inom en fastighet som gränsar till ett villaområde. Verksamheten har upphört. **Peab Fruängen** på Vantörsvägen ligger också nära bostäder och klagomål har tidigare framförts på buller nattetid men bullersituationen har förbättrats.

JVAB hade sin verksamhet i Rågsved. Verksamheten har upphört. **Stockholm Entreprenads ballastterminal** vid Magelungsvägen ligger kvar. **R & R Markentreprenad** har också verksamhet vid Magelungsvägen. **NCC** har anmält mellanlagring av massor för återvinning i Skärholmen.

Miljöförvaltningen besöker inte dessa verksamheter varje år.

Hantering av avfall från gaturenhållning

Snöplatser – Miljöförvaltningen har aktivt deltagit i en samverkansgrupp mellan stadens förvaltningar för att finna landdepåer för snö. I arbetet har sedan 2010 en mängd platser i ytterstaden utretts i syfte att säkerställa beredskap inför snörika år och utforma ett underlag för ett strategiskt hanterande av landdepåer för snö. Platserna för deponering av snö har utvärderats och rapporten uppdaterats. I en växande stad finner förvaltningen dock att det är allt svårare att finna lämpliga platser. Flera av de viktigaste platserna för snö kommer inom några år vara bebyggda och lösningar saknas. Det blev ytterligare en snöfattig vinter 2014-2015 och snöuppläggningsen fungerade generellt väl. Miljöförvaltningen hanterade endast ett klagomålsärende rörande snöplatser under vinterperioden.

Sopsand – Det finns ett antal platser för mellanlagring av sopsand och annat avfall som uppkommer i samband med gatuhållning.

Peab har anmält sina mellanlager för sopsand till miljöförvaltningen. Under 2013 uppmanade miljöförvaltningen även Svevia att göra detsamma. Svevia överklagade ärendet till länsstyrelsen med motiveringen att de inte ser sopsanden som avfall. Länsstyrelsen har den 31 mars 2015 avslagit överklagan och Svevia har överklagat ärendet vidare till Mark- och miljödomstolen.

Trafikkontorets lyckade projekt med återvinning av sopsand är avslutat och trafikkontoret ställer nu inte några krav på återvinning av sopsand, bl a beroende på att det är svårt att i Stockholm finna uppställningsplatser för sållningsverk. Generellt omhändertas sannolikt inte sopsand alltid på ett korrekt sätt och användningen av sopsand kommer att uppmärksammas inom tillsynen mot masshantering.

Ris och kvistar – Skarpnäcks stadsdelsförvaltning har anmält en anläggning på Flatenvägen för mellanlagring och flisning av ris, kvistar och liknande avfall från skötsel av grönområden.

Komposteringsanläggningar

Skogskyrkogården har en anmälningspliktig komposteringsanläggning för trädgårdsavfall. Anläggningen har under året drivits utan klagomål på vare sig buller eller lukt.

De närboende informeras sedan några år i samband med vändning av komposten som görs två gånger per år. Det material som tidigare flisades här transporteras från 2014 bort för att flisas på annan plats. Gräsklipp lades tidigare på komposten och kunde ibland orsaka lukt problem. Nu ”finfördelas” istället gräsklipppet och får ligga kvar på gräsytor. I och med att gräsklipp inte längre tillförs komposten uppstår inte luktproblem på samma sätt.

Djurgården Fisksjöäng Här finns en anläggning för kompostering av mindre mängder hästgödsel. Djurgårdsförvaltningen fick, i mars 2014, tillstånd för att kompostera större mängder, 3000 ton, hästgödsel per år. Komposteringen kommer huvudsakligen att ske i en sluten trumma. Anskaffandet av den nya anläggningen hade dock försenats och kommer att vara på plats tidigast hösten 2015. Djurgårdsförvaltningen har, efter att tillståndet vunnit laga kraft,

påbörjat arbetet med att ta fram ett kontrollprogram för skötsel av anläggningen. **Rosendal** har en mindre kompost och tar emot gödsel från Skansen. De har gjort en anmälan om detta.

Lager för farligt avfall

Sweden Recycling AB i Lunda industriområde är ett tillståndspliktigt bolag som mellanlagrar farligt avfall från främst dental-kliniker. Bolaget fick sitt tillstånd under hösten 2013. Avfallet består i huvudsak av avfall från amalgamavskiljare, saneringsvatten samt demonterad utrustning och avloppsrör. Avfallet utgörs även av kasserade fixer och framkallningslösning, bly i nålar och knivar från sjukvården. Avfallet transporteras med egna fordon till mellanlagret. All mellanlagring sker inomhus där avfallet förvaras i slutna behållare. Ingen behandling eller övrig hantering av avfallet sker där. Utöver mellanlagret för farligt avfall har bolaget ett mindre laboratorium i lokalen där bakterieförekomst i vatten från tandläkarmottagningar testas genom odling på agarplattor i värmeskåp. Miljöförvaltningen hade inga anmärkningar vid tillsynsbesöket 2014.

I.T.K bygger och servar hissar och serviceteknikerna tar med sig farligt avfall till verksamhetens miljöstation på Ranhammarsvägen. **Infratek Sverige** utför arbeten åt bl.a. Fortum. Servicetekniker kan lämna farligt avfall som uppkommer i verksamheten på Elektravägen och Strömsåtravägen. **Sita Sverige AB** har uppdrag från Stockholms Hamn AB att ta hand om avfall som uppkommer hos hyresgästerna i Frihamnen. **Slakthusdepån** i Enskede som sedan 2012 drivs av Structon Rail AB utgörs av en miljöstation för avfall och farligt avfall som uppkommer i Structons verksamhet utmed spår- och järnvägsnätet. Dessa företag besöktes 2013. Inga anmärkningar framfördes då av miljöförvaltningen. Inga tillsynsbesök gjordes 2014.

Bilaga 2

Inventering av Lunda industriområde

Under våren 2014 har miljöförvaltningen inventerat delar av Lunda industriområde i Spånga. Industriområdet är relativt nybyggt, de flesta industrifastigheterna är uppförda efter 1980. Området innefattar många stora industrifastigheter och i huvudsak bedrivs verkstad, tillverkning och grossistverksamhet. Det finns ca 100 olika företag på industriområdet.

Området består till stor del av hårdgjorda ytor vilket innebär att dagvattnet från området och de föroreningar som följer med dagvattnet rinner direkt till recipienten utan fördröjning och infiltration i marken.

Syftet med inventeringen var att identifiera vilka verksamheter och aktiviteter som bedrivs utomhus för att, om möjligt, härleda potentiella källor till föroreningar i dagvattnet. Dagvattnet från Lunda industriområde leds till Bällstaån, Stockholms mest förorenade vattenområde. Bällstaån är en vattenförekomst enligt EU:s ramdirektiv för vatten. Den kemiska och ekologiska statusen måste därför förbättras för att målet om god status ska nås till 2021. Inventeringen av Lunda industriområde ingår som en del av detta åtgärdsarbete.

Inventeringen utfördes i två omgångar. Den första, som skedde april-maj 2014, utfördes av Anna Sennström som ett examensarbete

inom magisterprogrammet i miljö- och hälsoskydd vid Stockholms universitet. Eftersom Anna inte hade möjlighet att inventera hela området kompletterades hennes arbete av miljöförvaltningen under perioden den 14-15 maj 2014.

Resultat av Anna Sennströms inventering

Anna Sennström besökte Finspångsgatan, del av Garpenbergsgatan och Gunnebogatan. Studien kom att omfatta ett trettiotal företag. Anna konstaterar i sin rapport att Lunda industriområde överlag är ett välskött område. Kontorsverksamhet blandas med bl.a. bilverkstäder, uppställningsplats för skrotbilar, datacenter, grossistverksamhet, metall- och pappersåtervinning. Endast två av företagen bedriver verksamhet helt eller delvis utomhus. Ett betydande antal hanterar kemikalier och/eller farligt avfall. De flesta av dessa återfinns i miljöförvaltningens register men ett antal verksamheter som inte var kända av förvaltningen och som borde ha återkommande tillsyn identifierades. Området präglas av mycket trafik med både personbilar, bussar och lastbilar/långtradare. En del företag spolar av sina fordon utomhus. Containerar med varierat innehåll står uppställda på många tomter.

Resultatet av Anna Sennströms arbete finns beskrivet i rapporten ”Inventering av Lunda industriområde”. Rapporten finns på <http://miljobarometern.stockholm.se> under Vattenprogrammet / Miljökvalitet / Kvaliteten på tillrinnande vatten / Inventering av Lunda industriområde.

Resultat av miljöförvaltningens kompletterande inventering

Miljöförvaltningen inventerade området Fagerstagatan/del av Garpenbergsgatan, med besök hos 23 företag. Två av verksamheterna hade, vid besökstillfället, uppenbar påverkan på dagvattnet. Den ena genom biltvätt på gården och den andra genom oljeläckage från fordon. Avvikelserna har följts upp och åtgärdats.

Slutsatser

De brister som noterades hos vissa enskilda verksamheter och aktiviteter förklarar inte varför Ballstaån tillförs så förorenat dagvatten. Miljöförvaltningens bedömning är att området belastar än med föroreningar framförallt genom de diffusa källorna som t.ex. förvaring av diverse material utomhus, mycket tung trafik och byggmaterial. För att minska denna påverkan behövs det, utöver åtgärder hos enskilda företag, åtgärder för att rena dagvattnet från hela området.

Att inventera de industriområden från vilka dagvattnet rinner till Bällstaån är en viktig del av åtgärdsarbetet med att förbättra Bällstaåns vattenkvalitet. Genom inventering kan brister som ger direkt påverkan på dagvattnet upptäckas och åtgärdas. Företag som saknas i förvaltningens register och som borde ha regelbunden tillsyn kan upptäckas. Inventering ger också en direkt kontakt med de företag som bedriver verksamhet i området och därmed en möjlighet att informera om Bällstaån.

Dåliga kunskaper om dagvatten och Bällstaån

De företag som inte tidigare fått besök av miljöförvaltningen hade inte kunskap om att dagvattnet leds till Bällstaån utan tog för givet att det renas. På så sätt kom förvaltningens information om att dagvattnet leds orenat till Bällstaån att bli en viktig del av inventeringen.

I samband med besöket delades en informationsbroschyr om Bällstaån ut.

Fortsatt arbete

Alla gator är ännu inte inventerade. Under 2015 kommer därför miljöförvaltningen fortsätta inventera Lunda industriområde så att förvaltningen får en uppfattning om tillståndet och vilka verksamheter som finns i hela området.

Miljötillsynen i Lunda industriområde är en del i det kommunövergripande arbetet med att förbättra Bällstaåns vattenkvalitet så att god vattenstatus enligt EU:s ramdirektiv för vatten uppnås. Ett lokalt åtgärdsprogram är under utarbetande vilket kommer innehålla konkreta och kostnadsatta åtgärder riktade mot tillförsel av näringsämnen och miljögifter. Dagvattenrening prioriteras högt, likaså att åtgärda felkopplingar och läckor i avloppsledningssystemet inom åns avrinningsområde.